

Helga Jørgensen - Erindringer

En lykkelig barndom paa Nedre Værebro Møllegaard

Forord

Nedenstående erindringer er skrevet af Helga Troldborg (født Jørgensen, gift Knudsen, senere navneændring til Troldborg) i en alder af ca. 85 år. Helga blev født på Nedre Værebro Møllegård som datter af Anna og Carl Jørgensen. Carl Jørgensen overtog møllen og gården efter sine forældre, Gjertrud og Jørgen Nielsen, som omtalt i bogen, "Levende fortid, Glimt af Gundsøs kulturhistorie", udgivet af Fjordmuseet, 2004.

Helga omtaler i erindringerne sine to søskende. Den ældste, Oluf, var den senere musiker og ejer af Abildbo plantage i Jyllinge, Oluf Jørgensen-Værebro. Søsteren Gerda blev i 1908 gift med Anders Peter Sylvest, Svaleholm i Gundsømagle. Gerda døde i 1918 af den spanske syge, knapt 31 år gammel, efterladende sig fem små børn, fire piger og en dreng. Den næstyngste, min mor Else, blev senere gift med Aksel Pedersen, Tausø i Gundsømagle.

Helga blev i 1920 gift med Peder Knudsen fra gården Troldborg ved Lemvig. De fik fem børn, først tre piger og derefter to drenge. I 1960 overtog den ældste søn, Jens Carl, gården, og Helga og Peder flyttede ind i et hus i Lemvig. Peder døde i 1980.

Helga blev født den 9. januar 1897 og døde 25. september 1996, 99 år gammel.

Det er fra sønnen Jens Carl, jeg har fået kendskab til

Helgas erindringer, og det er med Jens Carls tilladelse, at de publiceres i årsskriftet. Jeg har i størst mulig udstrækning bevaret Helgas skrivemåde med tankestreger og ortografi.

25. september 2006

Tove Aaes-Jørgensen

Til mine kære elskede børn

I bliver ved med at bede mig om at nedskrive lidt om mit Liv – Barndom og Ungdom – før jeg blev Vestjyde – nu vil jeg saa prøve – efter bedste Evne.

Jeg blev født paa min Fars Fødselsdag 9. januar 1897 – Far var født i 1862. Min Søster Gerda var 9 Aar ældre end jeg – min Bror Oluf 10 Aar ældre. Saa jeg var jo en Efternøler – en slags Enebarn – sikkert meget forkælet! – Det er blevet mig fortalt, at naar Oluf traf en lille Edderkop, lod han den dale ned i Vuggen til mig – det betyder jo Lykke – siger man; sikkert derfor at Lykken har fulgt mig alle mine Dage!

Jeg havde en vidunderlig tryk og lykkelig Barndom! Omgivet af mine elskede Forældre, Søster og Bror, Bedstemor og Bedstefar.

Moderen Anna Andersen

Mor var Enebarn. Hendes Forældre [Else Kirstine Jørgensdatter og Peder Andersen] flyttede med hende til Værebro, da hun giftede sig. De fik deres egen

Lejlighed og hentede Middagsmaden i Køkkenet hos mor. – Bedstemor var lille og ”vims” – Bedstefar stor og kraftig – havde sikkert været en ”stovt” Mand i sine yngre Aar – men sad nu konstant i sin Lænestol eller Sofakrog – kunne da læse – og læste meget, men kunne ikke holde en Bog, han rystede – kunne heller ikke flytte sig fra det ene til det andet uden ved hjælp af sine to Stokke. Han havde ikke Smerter. Sygdommen var begyndt, da han var i 50-60 Aars Alderen. Han blev 83. – Havde været en dygtig Landmand i Sperrestrup, ”Damgaard” – ved Hjørunde. Sognefoged i Frederiksborg Amt.

*Helga og Bedstefar med Hunden Bob.
(Jens Carl Trolborg, privat eje)*

Faderen Carl Jørgensen

Far var en travl og optaget Mand. Foruden det daglige derhjemme havde han forskellige offentlige Hverv – f.eks. var han Formand for Jyllinge-Gundsømagle Sog-

neraad gennem mange Aar. Ikke desto mindre tog han sig Tid til at følge mig halvvejs til Skole i mit første Skoleaar hver anden Dag. Sommetider maatte jeg hente ham i Hestestalden – han skulle have set til sine Heste hver Morgen. Far var ogsaa interesseret i Politik – var opstillet i Køgekredsen, men blev ikke valgt. Senere i Hillerødkredsen, hvor han kom i Folketinget. Var med i Sønderjylland ved Genforeningen i 1920. Det var en meget stor Oplevelse for ham.

Jeg var stor Beundrer af min Far! Havde stor Respekt for ham, følte at Far næsten kunne ordne Alt! – Far var saa hensynsfuld overfor Bedstefar, gik ind og berettede om Dagens Begivenheder hver Aften – saa vidt det kunne lade sig gøre – Bedstefar havde jo ingen Oplevelser, som han sad der – det beundrede jeg Far for. Sommetider fik vi os et Spil Kort – vi fire. Sorteper eller ”Brus” – om Vinteraftenerne.

Jeg havde en vidunderlig tryk og lykkelig Barndom, det hele staar saa klart for mig, naar jeg tænker tilbage – det er, ligesom det kommer nærmere, jo ældre man bliver.

Gaarden og Møllen

Nedre Værebros Mølle- og Gaard laa i Roskilde Amt, Jyllinge Sogn. – Værebros Aa skilte Amterne. Gaarden var oprindelig paa 125 Td. Land, Vind- og Vandmølle, Maltgøreri, Bageri, og Vadmelsstamperi. Vandmøllen, Bageriet og Vadmelsstamperiet blev nedlagt i min Fars Tid – i 1850’erne. Maltgøreriet fungerede endnu i min Barndom. Bygningen med Maltgøreriet staar der endnu henne ved Aaen. – Blev senere overtaget af Kommunen – blev lavet til Beboelse for ”fattige Folk” – som ikke selv kunne klare sig.

Den ”Gamle Aa”, som i sin Tid havde drevet Vandmøllen m.m., gik langs med – uden for Haven, var nu næsten udtørret. Aaen var ledet mere ligeud. Ved Fars

Billedet kan være taget i anledning af Bedsteforældrenes Guldbryllup 22. maj 1907. Forrest: Else Kirstine og Peder Andersen (Bedstemor og Bedstefar) med Helga imellem sig. Bagerst fra venstre: Ukendt mand, Anna Jørgensen (Helgas mor), Ane Kirstine og Lars Andersen (Forældre til Anders Peter Sylvest), Oluf Jørgensen-Værebros, Gerda Jørgensen, Anders Peter Sylvest, Ukendt dame, Carl Jørgensen (Helgas Far). (Tove Aaes-Jørgensen, privat eje)

og Farbrors Giftermaal blev Gaardens Areal delt imellem dem. Far beholdt den Del, der ligger i Roskilde Amt, med Møllen [og Møllegården]. Farbrors "Værebrogård" i Frederiksborg Amt.

Hjemmet

Mit Hjem var en gammel straatakt firelænget Gaard – med lukket Port – Farbrors var nyere – mere moderne. Bageriet havde været dér i sin tid. Udenfor Porten – i forlængelse af Stuehuset var der Grynkammer med

store Kister, Vaskehus, Tørvehus i den ene Side – en uhyggelig Kælder med store murede Saltkar og "Ovenoverkælder" (Pulterum) og Tørvehus – ud mod Vejen – og udenfor alt det kom Møllersvendens Lejlighed. – Mor havde 2 Piger, naar Gerda var paa Højskole eller havde "Plads i Huset". Der var en ret stor Husholdning i det daglige, foruden Familien 2 faste Karle, 1 Maltgører, 1 Møllersvend, 1 Sommertjenestedreng, Aksel, og saa Ans Jørgen – der havde været Røgter paa Gaarden i over 40 Aar – han blev der bare, kunne ikke udrette ret

*Nedre Værebros Mølle-
og Gaard. For enden
af stuehuset ses
tilbygningen med
halvtaget, hvor Helga
og Olga holdt bal. I
forgrunden det gamle
flækkede piletræ, som
Helga også omtaler.
(Det kongelige
Bibliotek)*

meget mere pga Gigt og Alder, havde ingen Familie. Det var ogsaa et uroligt Hus – undertiden med forskellige Spisetider – der jo ikke gjorde det nemmere. Der kunne f.eks. blive ringet fra Ølstykke Station, at der var kommet en Vognladning Majs, der skulle være tømt inden et bestemt Klokkeslæt. Altsaa, skulle en Mand af sted omgaaende og skulle have noget at spise først, en anden Karl var maaske i Jyllinge med Mel til Bageren – eller ”Slumpe”, Korn eller Klid, i Smaaportioner rundt til Fiskerne, der havde Gris eller Høns. Han kom saa for sent til Middag o.s.v. – Der kunne ogsaa komme en ”Møllegæst” ind imellem, som regel Manden selv, langvejs fra, der skulle have malet Korn med Hjem – vente og selvfølgelig med paa Gaarden, have en Snak og en Kop Kaffe el. lign. Det sinkede alt sammen.

Mor var meget nervøs for Møllen, naar det stormede.

Det skete engang, at Stormen rev Møllehatten og Vingerne af – det var nærmest en Katastrofe! En meget kostbar Historie! Jeg mindes, at vi havde Møllebyggere fra Roskilde i lange Tider til at udbedre Skaden. Jeg kan ikke fordrage Storm den Dag i Dag!

Legekammerater

Olga [*Kusine fra Værebrogård*] og jeg legede sammen næsten hver Dag efter Skoletid. Hun gik jo til Svedstrup Skole – jeg til Jyllinge. For det meste var det hjemme hos os, det foregik. Om Sommeren i vores dejlige, store gamle Have, med de ældgamle Lindetræer, der bøjede deres Grene helt ned til Jorden – som en Hvælving inde under – det kunne være Kirke – og meget andet. Der levede vi i vor egen Verden. Boede i hver sin Ende af Haven og kom saa paa Besøg hos hinanden. Engang ”lurede” Ole os, vor elskelige, rare, tro-

faste Forkarl gennem 7-8 Aar. Vi var jo fine Damer, klædt ud o.s.v. – Olga kom paa besøg hos mig – og indledte med at sige: ”De maa endelig ikke ulejlige Dem for min Skyld” – da opdagede vi Ole – hvor blev vi flove! Der blev lavet meget dejlig ”Pløremad” og Kager. Vi badede ogsaa i Aaen, men det var henne fra Farbrors Side – deres Have gik lige ned til Aaen – vi havde forskellige Øvelser, som skulle udføres hver Gang – udspring fra en stor Sten og deslige.

Tante Karen havde en pragtfuld Urtehave med alskens dejlige Grøntsager – Slikporrer, Jordbær, som vi maatte spise – til vi var ved at revne. Sylvest [Fætter fra Værebrogård] fangede Krebs i Huller i Aakanten, de skulle i spilkogende Vand, saa blev de røde – og smagte vidunderligt.

Under Broen var der ogsaa en dejlig Legeplads, det var saa sjovt, naar nogen gik eller kørte over. – Saa var der

det gamle Piletræ i vores Eng, det nærmest laa ned, flækket i 3 Dele – der var dejligt at klatre og bo. – Var det daarligt Vejr, opholdt vi os paa Loftet – 2. Sal over den gifte Møllersvends Lejlighed. Det var ikke saa let at komme derop – der var ingen Trappe. Der havde vi indrettet os en hyggelig Stue i vore Øjne. Vi vaskede Gulv, saa det dryppede ned i Petersens Lejlighed – det var jo ikke saa godt, saa det blev forbudt. Ligeledes holdt vi Bal ude paa Halvtaget over deres Køkken – kravlede ud af Vinduet, det blev der ogsaa sat en stopper for.

Vinterglæder

Om Vinteren, naar der var Sne og Frost, var der en dejlig Legeplads paa ”Den gamle Aa” – vi kørte i Slæde med et par Pigkæppe – ligeledes i ”Broengen” – paa den anden side af Vejen – der var nogle Mosehuller, der legede vi, at vi var Grønlandsfarere. Sylvest var

Billedet er taget i Haven til Nedre Værebro Møllegaard omkring 1890.

Fra venstre Helgas Bror Oluf på Ponyen, ved siden af ses Faderen Carl Jørgensen.

Forrest

Bedsteforældrene og Moderen Anna med Helgas Søster Gerda foran. (Fjordmuseet)

Tante Hanne og Onkel Per [Dorthea Johanne Jørgensen og Per Johansen]. Tante Hanne var Søster til Helgas Far. (Tove Aaes-Jørgensen, privat eje)

Nansen – vi, hans Følge – der gik over Indlandsisen – meget dramatisk. – Naar det var koldt ude gik vi sommetider ind til Bedstemor – og legede ”køre bort” i den gamle Lænestol, som er til endnu. Den var ”Charabanc”, Armlænene var Sæderne. Bob, Bedstefars Hund, var Barn, fandt sig i at blive klædt paa og sidde paa Skødet. Det var hyggeligt.

Julen

Juledag – eller en Dag i Julen var det Tradition, at

Onkels fra København, Tante Hanne, Onkel Per og Viola, kom paa Julebesøg. Viola var Adoptivbarn – de havde ingen Børn selv. Viola og hendes Familie emigrerede til Amerika, men Tante og Onkel savnede hende saa forfærdeligt. Hun havde været der saa meget, fra hun var helt lille, saa de bad, om de ikke maatte faa hende tilbage – og det fik de – hun blev sendt retur – 4-5 Aar. Hun fik det ogsaa godt. Viola var lidt yngre end Gerda, hun var saa sød, spillede og sang saa dejligt. – De blev altid Natten over – og Dagen efter

sov de hos Farbrors, spiste paa Skift her og der. Onkel Per, Farbror og Far spillede l'Hombre mellem Maaltiderne og havde det meget gemytligt. Stuen var tæt af Tobaksrøg – maaske ogsaa lidt fra Petroleumlampen. – det var meget hyggeligt.

Fødselsdag

9. Januar var det Fars og min Fødselsdag, da havde vi som regel "Hjørunderne" – Fars og Mors Slægtninge og Venner + Farbrors. – Hvis det da ikke blev Snefog – hvad der kunne hende – til stor Skuffelse!

Fastelavn

Jeg fulgte gerne med Ole til Jyllinge, naar vi Fastelavns Mandag skulle se Karlene ride Fastelavn – pynkede – udklædte, slaa "Katten af Tønden". Der traf jeg jo min Skoleveninde Nora, og vi stod sammen og saa paa. Det var om Formiddagen. – Om Eftermiddagen red Karlene rundt fra Gaard til Gaard med Musik i Spidsen. Paa Møllegaarden skulle de altid ind i Folkestuen og danse med Pigerne. De blev beværtet med "Punch" alle Steder, saa efterhaanden blev nogle af dem mere eller mindre beduggede – saa det var alt andet end hyggeligt! Jeg kunne ikke fordrage Fastelavn – synes altid, det var Tøvejr, Snesjap og ækelt! – Sikken en Stue bagefter. Hvidskuret Gulv, betraadt med beskidte Støvler – Spild af Punchen. Saa var der Fastelavnsbal for Ungdommen om Aftenen – Sikken en Halloj.

Københavnerture

Olga og jeg var af og til inde hos Onkels nogle Dage ad Gangen. Om Vinteren gerne i Teatret, "Casino", der laa i Gaden ind til Amalienborg. Selvfølgelig fulgte vi ogsaa Vagtparaden, Oluf spillede jo med i Orkesteret. – Om Sommeren kørte vi med Hestevogn "Charabanc"

ad Strandvejen til Charlottenlund, Onkel havde jo selv Heste. Der fik vi saa Valget, enten at gaa med Tante paa Travbanen eller med Viola ud at bade i Øresund. – Derefter en tur i Dyrehaven og til slut paa "Bakken" – 5-øres Dans – det sidste brød jeg mig ikke om, der var et forfærdeligt Spektakkel.

Efter Høst havde vi hvert Aar en Tur til København, begge Familier. Tog Toget til Frederiksberg Station, hvor Viola tog imod os. Tante og Onkel var taget til Frederiksberg Have "Josty" – hvor de havde pakket Madkurven ud. Efter Frokosten gik vi i Zoologisk Have det meste af Eftermiddagen – derefter hjem til Onkels paa Godthaabsvej 581 – til Middagen – og til Slut, enten i Tivoli eller Cirkus. Saa vi fik rigtignok en Dag ud af det, maa man sige.

Høsten

Naar Høsten var ovre, fik vi "Dampmaskinen" til at tærsk alt Kornet, som var sat i Stakke. Tærskværket blev trukket af en Lokomobil. Der fulgte Mandskab med - 1/2 Snes Mand til at betjene det hele. – Kornet kom i Sække og blev baaret paa Ryggen op paa Stueloftet. Alle Mand spiste der – det tog 2-3 hele Dage. – Hele Maskineriet blev trukket af Heste fra Gaard til Gaard – 4 Heste for hver Del. – Jeg husker, at Farbror ikke var saa glad for at lade sine fine Heste, "Frederiksborgere", deltage i det Slæb.

Mikkelsdag

Mikkelsdag, 29. September, var ogsaa en Festdag. Begyndte kl. 12 med Middag, "Mikkelsdagssuppe" – Oksekød med gammeldags Peberrodssovs – Uhm! Alle Gaardens Folk + dem der yderligere havde hjulpet i Høsten. Om Eftermiddagen legede vi So i Hul udenfor Porten – eller kørte til Møllehøj Jættestue og legede Blindebuk – Ungdommen fra begge Gaarde. Utro-

ligt, hvad man kunne naa paa en Eftermiddag dengang. Ingen Cykler eller Biler. – En Cykel var en "Sensation". – Nu farer man rundt – og daarligt kan naa det, man skal. – Om Aftenen dansede vi i Malthuset – til musik af Harmonika (Far) og Violin (Oluf).

Gaarden og Møllen sælges

Far solgte Værebros Mølle og Gaard i 1914. Elektriciteten var begyndt at faa Indpas paa Egnen. Far var nervøs for, om Mølleriet med Tiden ville gaa i staa. Hans Christensen, som senere giftede sig med Anna – der var Adoptivdatter af Maren og Hans Jørgensen, Fars Halvbroder, som jeg aldrig har kendt – købte det hele. Anna fra Nabogaarden var paa Alder med Gerda og Oluf – og var altid kommet meget derhjemme. Anna og Gerda fik Klaverundervisning i Frederikssund hos Fru Zolther. Anna og Oluf spillede en Del sammen. Anna havde stor Færdighed, men var noget af en "Sjuske", syntes Oluf, det gik ikke altid helt stille af. Jeg fik min første Undervisning hos Anna – senere hos Fru Zolther sammen med Ingeborg Vest.

Carl Jørgensen foran "Værebros hus", den gamle Skole i Jyllinge. (Jens Carl Trolborg, privat eje)

Værebros hus

Far havde købt den gamle Skole i Jyllinge i 1911, da den nye blev taget i Brug. Der flyttede vi op 4. marts 1914. Skolestuen var lavet om til Lejlighed for Bedstemor og Bedstefar. Der var meget hyggeligt i den gamle Skole, straatakt – "Værebros hus", som vi nu kaldte det.

Krigen

Første Verdenskrig brød ud, vistnok i September 1914. Et forfærdeligt Chok! Oluf, som sammen med alle Unge, der havde været Soldat – blev indkaldt til Sikringsstyrken. Alle Hjem i Sognet fik Indkvartering af Soldater. Vi havde én Mand – paa Gaardene en hel Flok. Det saa dystert ud. Den første Mand vi havde indkvarteret var fra Herning Egnen – gift og havde en mindre Ejendom – kørte Mælk. Han længtes saa ganske forfærdeligt – stakkels Mand. Vi havde inderligt Ondt af ham. Han fik Tilladelse til at faa sin Kone paa Besøg – de boede paa de to smaa Værelser paa Loftet en kort Tid. Han blev ret snart hjemsendt – under de fortvivlede Forhold for ham. Det var da human. Vi skiftede Soldat flere Gange. Det blev efterhaanden ret livligt og selskabeligt. Der var flere unge Mennesker, vi blev kendte med – hos Paul Vest, paa Præstegaarden, hos Anna (som senere blev gift med Hans Christensen, boede sammen med sin Mor paa "Solbakken"), og hos P. Aare Petersens (Noras hjem) f.eks. – Der boede bl.a. Alfred Rahbek – og Nora blev hans Kone. – Der var ikke andre i Bekendtskabskredsen, der faldt for Soldaten. – Men det blev en fornøjelig Vinter – trods alt.

København

Vinteren 1915-16 kom Nora, Olga og jeg til København som Elever i "Kvindernes Køkken", der laa i Vimmelskiftet paa Strøget. Olga og jeg boede hos

Onkels. Olga sprang fra efter et par Maaneder – kom i stedet for paa Kursus paa ”Birgitte Berg Nielsens Husholdningsseminarium”. Nora boede hos nogle Venner. Kvindernes Køkken var ikke særlig morsomt – der var Frokost- og Middagskøkken – der skiftede vi hver anden Uge. Men udenfor Køkkenet havde vi det fornøjeligt. Blev ofte inviteret i Teatret naar nogen hjemmefra var derinde.

Alfred Rahbek boede hos et par Tanter, var ellers Jyde. Der kom jeg en Del sammen med Nora – der var ogsaa somme Tider andre Unge. Vi gik ogsaa paa Danseskole bl.a. – Saa fik Olga Besked om, at hun skulle tage imod Peder Knudsen, Troldborg, han skulle komme med Morgentoget fra Jylland – han var Soldat i Viborg – og skulle besøge sin Bror Adolf – der var Garder og jo ikke kunne faa fri paa den Tid af Dagen. Det var meget spændende! Peder havde jo været i Værebros flere Gange sammen med Adolf og Sylvest – da de var sammen paa Vallekilde Højskole. Havde endda været til Bal i Klubben ”Enigheden” i Frederikssund. Jeg havde da ogsaa hilst paa ham, men var kun 14 Aar – og absolut ikke gammel nok til at komme til Bal – Olga var 16-17. – Vi fik megen Fornøjelse af Besøget. Peder besøgte Sylvest, og de var i København – hvor vi to Damer var sammen med dem om Aftenerne. Den sidste Aften skulle Sylvest sørge for Billetter til Det Kgl. Teater ”Der var engang”. Vi glædede os – var i vort fineste Skrud, skulle mødes paa Raadhuspladsen. Men ak, ingen Billetter at faa, saa vi maatte tage til takke med ”Skala” – til noget Pjat, der hed ”Hulter til Bulter” – sikke en Skuffelse! Men det blev alligevel en god og fornøjelig Aften, som sluttede med Kaffe paa Industrikafeen – Hjørnet af Vesterbrogade og Raadhuspladsen. Der blev vi, til Adolf skulle til Kasernen, Peder med Toget tilbage til Viborg, Sylvest Hjem – Olga og jeg alene tilbage. Saa var den

Fest forbi. – Men vi havde jo Adolf endnu derinde. Det var ved at blive Foraar, vi gik Ture sammen gennem Strøget, Langelinie.

Ung pige i Huset

1. Maj var vi saa færdige i Kvindernes Køkken og Berg Nielsen. Hen paa Sommeren fik jeg ”Plads i Huset” hos en Præstefamilie paa Frederiksberg. Der var to Døtre, der begge havde Kontorplads – boede hjemme. To Sønner, der begge sejlede paa Langfart. Det var Krigens Tid med Torpedeer, Undervandsbaade, Sænkninger af Skibe o.s.v., ikke underligt, at der var Spænding paa – at høre om, hvad der nu var skudt i Sænk? – Vi levede meget spartansk, jeg var undertiden skrup sulten!

Imidlertid blev Bedste syg – og det var drøjt for Mor at passe baade Bedstemor og Bedstefar. Saa jeg maatte sige Pladsen op fra Nytaar – hvad jeg slet ikke var ked af.

Besøg paa Troldborg

Hen mod Jul kom Sylvest med en Invitation til Olga og mig og ham selv om at besøge Brødrene Knudsen paa Troldborg ved Lemvig. Det var jo meget spændende! Sylvest skulle gaa op til Mor og Far og indhente Tilladelsen – og den fik han. Jeg havde været med en Veninde fra Kvindernes Køkken hjemme ved Vejle men havde aldrig været saa langt væk som til Vestjylland. – Jeg glædede mig. Men saa gik Olga hen og forlovede sig med Carl Andreassen – og saa sprang hun fra. – Jeg blev meget betænkelig – rejse med Sylvest alene paa Besøg hos vildt fremmede Mennesker – hvad maatte de dog tænke? – Skulle jeg sige fra? Men det syntes Sylvest bestemt ikke! Altsaa: Vi drog af sted Nytaarsmorgen. Sylvest var paa Banegaarden, da jeg arriverede – vældig oplagt og for-

nøjet! Vi havde en storartet Rejse. Vi nærmede os mere og mere Lemvig – jeg blev mere og mere beklemmt. Hvad ville de dog tænke, de fremmede Mennesker, at jeg kom uden min Kusine. Peder hentede os i Lemvig, og jo mere vi nærmede os Maalet – mere elendig blev jeg – i mit Indre. Jeg kunne have sparet mig alle mine Bekymringer. Hele Familien, Jens Knudsen, Nico, Stinne, Knud, Adolf, tog imod os med aabne Arme, som om vi havde kendt hinanden alle Dage.

Næste Dag var vi ved Vesterhavet – jeg blev lidt skuffet, jeg havde jo læst, at der kunne være Bølger saa høje som Huse! Havet var helt blankt. – Sylvest og jeg samlede Sten i massevis, som vi jo skulle have med os Hjem. – 3. dagen den 4. januar skulle vi rejse. Hele Familien fulgte med til Vemb, hvor vi blev afhentet af deres Morbror Peder i Haugaa. Vi blev vel taget imod af ”Moster” Marie.

Vi rejste igen om Aftenen, Peder og Adolf til Dalum Landbrugsskole, Sylvest og jeg Hjem, den øvrige Familie tilbage til Troldborg. – Saa er den Historie forbi. Jeg kom Hjem og fortalte, at jeg havde fundet en Ven for Livet – og det har jeg aldrig fortrudt!!! – og I kender Resten.

Efterskrift

Bedste døde den 17. Januar 1917.

Det lyder vist straalende alt sammen, men vi havde jo ogsaa den store Sorg, at Søster Gerda, født 13. December 1887, døde 7. November 1918 af ”Spansk Syge” – fra sine fem smaa Børn, Ellen, Poul, Karen, Else og Eva, den ældste Ellen 7 Aar. – Var kun gift i 10 Aar. Gift med Anders Peter Sylvest ”Svaleholm”, Gundsømagle.

Nu er Møllen for længst væk. Da vi sidste Gang var i Jyllinge, blev der talt om, at ”en rig Københavner” havde købt selve den gamle Gaard og ville restaurere den. Alt Jorden, der hørte til, er bebygget med Parcelhuse. – Forbi, Forbi!!! Men de gamle Træer staar der vel tilbage?

Nyforlovede: Helga og Peder. (Jens Carl Troldborg, privat eje)